

Enheten för CITES foder och djurprodukter

Salmonellareglerna kring införsel av foder till Sverige

Reglerna kring införsel och import av foder till Sverige regleras i 4 kapitlet [Statens Jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om foder, SJVFS 2006:81 \(foderföreskriften\)](#).

Ett grundläggande krav är att foderföretagaren ska provta och analysera foder avseende främmande ämnen eller smittförande ämnen (4 kap. 6 §) i enighet med sin HACCP. För salmonella råder nolltolerans, det vill säga om salmonella påträffas i något prov så betraktas hela partiet som kontaminerat av salmonella.

Utöver de grundläggande kraven på en kontroll och analys enligt företagets riskbedömning finns det krav på en viss provtagningsfrekvens i föreskriften, det vill säga en reglerad egenkontroll (4 kap. 10-17 §§).

Vid införsel (det vill säga såväl från EU som från tredje land) ska såväl vissa riskråvaror som foderblandningar till livsmedelsproducerande djur (nöt, ren, svin och fjäderfä) provtas och analyseras avseende salmonella.

Det är den som för in fodret som ansvarar för att kontrollen avseende salmonella genomförs i enlighet med kraven i foderföreskriften.

Den som för in ett foder från ett annat EU-land ska försäkra sig om att

- foderleverantören är registrerad enligt förordning (EG) nr 183/2005 i det land där den producerande anläggningen finns samt
- att även transportören av fodret är registrerade enligt samma förordning i något EU-land.

Det är inte tillåtet att köpa foder (vare sig från andra EU-länder eller inom Sverige) från ett företag som inte är registrerat som foderföretag. På motsvarande sätt måste varje transportör vara registrerad.

För man in ett foder från tredje land måste man försäkra sig om att kraven i EU:s foderlagstiftning uppfylls.

Exempel: En lantbrukare i Skåne köper foder direkt från ett danskt företag som transporterar det direkt till den svenska lantbrukaren. I detta fall ansvarar lantbrukaren för att säkerställa att

- leveransen sker från ett foderföretag som är registrerat i Danmark,
- leveransen sker av en registrerad transportör (i något EU-land) och
- att provtagning av salmonella skett i enlighet med foderföreskriften (SJVFS 2006:81).

Provtagning av riskråvaror

Vilka varor som omfattas av den reglerade egenkontrollen framgår av bilaga 4 foderföreskriften. De foderråvaror som ska provtas är markerade med:

- S1: animaliska foderråvaror,
- S2: vegetabiliska foderråvaror (högrisk) och
- S3: vegetabiliska foderråvaror (lågrisk).

Vid provtagning av salmonella i foderråvaror ska ett antal delprover á 2.5 gram slumpmässigt och representativt tas från hela råvarupartiet (för att detta ska vara möjligt är det lämpligt att dessa prover tas vid förflyttning/lastning av fodret, det vill säga i flödet). Delproverna ska slås ihop tio och tio till att utgöra samplingsprov om 25 g.

Antalet delprov fastställs av råvarupartiets storlek enligt följande:

Typ av råvara	Ton	Antal delprov á 25 g
S1 & S2	0 – 100	40
	101 – 10 000	80
	10 000 >	390
S3	0 – 100	20
	101 – 10 000	40
	10 000 >	160

Provtagning av foderblandningar till livsmedelsproducerande djur

Vid provtagning av salmonella i foderblandningar ska ett antal delprover á 2.5 gram slumpmässigt och representativt tas från hela råvarupartiet (för att detta ska vara möjligt är det lämpligt att dessa prover tas vid förflyttning/lastning av fodret, det vill säga i flödet). Delproverna ska slås ihop tio och tio till att utgöra samplingsprov om 25 g.

Antalet delprov fastställs av foderblandningens storlek enligt följande:

Ton	Antal delprov á 2,5 g
0 – 100	80
100 >	160

Analys av salmonellaprover och dokumentation

Vid införsel av foder får mottagaren istället för kontroll efter införseln låta utföra salmonellakontrollen av fodret i utförsellandet. Oavsett om kontrollen utförs i utförsellandet eller efter införsel ska den som för in fodret kunna uppvisa ett dokument som anger att provtagningen har utförts i enlighet med kraven i foderföreskriften samt att analysen genomförts på ett laboratorium inom EU eller EES. Av dokumentet ska det framgå att laboratoriet följer gällande ISO-standard och är ackrediterad för uppgiften i enlighet med 4 kap. 16 a §.

Det ska tydligt framgå av dokumentationen att kontrollen är utförd på de partier som omfattas vid införseln.

Den som ansvarar för införseln av fodret ansvarar även för att positiva prov skickas för konfirmering och serotypning till Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) tillsammans med en fullständigt ifylld remiss från SVA. Remissen SVA8044 återfinns på SVA:s webbsida www.sva.se under rubriken tjänster och produkter, Remisser, Serotypning av salmonellastammar.

Om kontrollen visar att foderpartiet är kontaminerat med salmonella är man skyldig att informera Jordbruksverket om detta, antingen genom att kontakta Enheten för CITES, foder och djurprodukter via Jordbruksverkets växel 036-15 50 00 eller via e-post rasff@jordbruksverket.se.

Hantering av kontaminerade foderpartier

Salmonellasmittade partier foderråvaror kan dekontamineras genom syrabehandling. Dessa partier ska sedan enbart användas i foder som värmebehandlas vid tillverkningen av foderblandningar.

Kontaminerade partier av foderblandningar kan i teorin dekontamineras men det är ofta svårt i praktiken om fodret inte kan värmebehandlas. Det normala i dessa fall bör vara att återsända partiet till tillverkaren (efter samråd med Jordbruksverket).

Ytterligare information avseende hantering av kontaminerade foderpartier återfinns i bilaga 7 i foderföreskriften samt i näringsens [branschriktlinjer för hantering av salmonella](#).

Tillverkning av fjäderfäfoder inom primärproduktionen

Observera att foder till fjäderfä ska värmebehandlas vid en temperatur av minst 75° C.

Observera att inom primärproduktionen, det vill säga på gårdsnivå, får foder till fjäderfä tillverkas utan värmebehandling förutsatt att tillverkningen sker med spannmål och värmebehandlat kompletteringsfoder. Råvaror t.ex. soja, fiskmjöl, etc. får inte tas in från ett annat land och blandas i foder till fjäderfä på gårdsnivå utan en prövning via en dispensansökan till Jordbruksverket.